

Einrides skriftliga inspel till Trafikanalys Rapport 2022:14 Förslag som leder till transportsektorns klimatomställning

Einride är ett svenskt techbolag grundat år 2016. Einride utvecklar teknik och tjänster för automatiserade och hållbara transporter. Einride har idag den största flottan av tunga elektrifierade lastbilar som används i trafik i Sverige och bygger ut nödvändig laddinfrastruktur för dessa lastbilar. Einride har sökts och beviljats bidrag ur fler av de stödsystem som Sverige erbjuder för att bygga ut laddinfrastruktur och införskaffa tunga ellastbilar.

Einrides synpunkter

Generella slutsatser

Einride ser generellt sett positivt på den rapport som Trafikanalys tagit fram och särskilt de förslag som rör godstransporter. Vi delar särskilt slutsatsen att forskning och innovation har en viktig roll att spela i klimatomställningen. Nya tekniker och sätt att se på samhällsbyggande kan resultera i lösningar som påverkar hur vi lever och verkar och vilka växthusgasutsläpp det ger upphov till. Einride är just ett sådant exempel på hur ny teknik och nya affärsmodeller är en förutsättning för omställningen. Här är kunskap om det nya transportsystemet och datadriven planering kanske en av de viktigaste åtgärderna för att kunna ställa om samhället.

Einride ser med viss oro på slutsatsen, som redovisas i rapporten, från Naturvårdsverket i samband med klimatredovisningen i mars 2022 visar att vi kan nå 2030-målet för inrikes transporter med dagens beslutade styrmedel, däremot inte 2045-målet. Att fastlagda mål ligger fast ger en förutsägbarhet för industrin och för de investeringar som krävs av privata företag.

Einride är ett företag som erbjuder företag en omställning av hela transportsystem och vi ser med hjälp av vårt datadrivna sätt att planera transporter att i stort sett 50 % av transportererna kan elektrifieras ihop med kunder inom något år eller två. Vi ser även att digitaliseringen ihop med elektrifieringen passar ger inte bara en omställning utan betydande effektivisering av vägtransporterna. Detta förutsätter dock stöd för både lastbilar samt publik- och icke-publik laddinfrastruktur tillförs tillräcklig med medel.

Einride delar uppfattningen att det är viktigt att Sverige är aktiv i EU och vi ser också att Sverige bör driva på hårt inom EU för att få stränga emissionskrav för tunga lastbilar när dessa ska förhandlas under våren 2023 (EU-kommissionens förslag om utsläppsnivåer för vägtransporter har aviserat att släppas inom kort). Vi delar också rapportens slutsats att prioritering bör ges till att införa styrmedel som rör vägtrafiken.

Förslag på åtgärder - Einrides kommentarer

Einride är positiva till förslaget *Förläng klimatpremien för tunga lastbilar och utred ökad stödnivå*. Stödet är nödvändigt då elektriska lastbilar är minst 3 gånger dyrare än dieselmotsvarigheten. Jämfört med många andra europeiska länder har Sverige en relativt låg stödnivå och det är därför relevant att utreda om en ökning av dagens stödnivå i linje med flera andra EU-länder, skulle vara motiverad för att ytterligare öka takten i omställningen. Då den 3 gånger högre prisnivån för elektriska lastbilar förväntas kvarstå de närmaste åren, är det också mycket relevant att undersöka eventuell förlängning av stödet till 2026. Einride tycker dock att det är negativt att anslaget till Klimatpremien minskar då behovet för stöd fortfarande är stort och förväntas vara så de närmaste åren.

En förutsättning för att kunna gå över till eldrift av lastbilar är att det finns ändamålsenlig publik- och icke-publik laddinfrastruktur. En viktig del för att påskynda utbyggnaden av laddinfrastruktur är tillgång till statligt stöd och det är positivt att Klimatklivet och Regionala Elektrifieringspiloter får ökat anslag. Dock finns det utvecklingsmöjligheter för både dessa stöd samt Klimatpremien. Stödets utformning bör ses över då det finns ett flertal utmaningar som försvårar elektrifieringen av tunga lastbilar. För att bättre kunna förstå dessa utmaningar och även identifiera lösningar bör samtal ske med relevanta mottagare av respektive stöd.

Det är särskilt olyckligt att gapet mellan stöd för laddning och stöd för fordon inte är harmoniserade. Detta innebär en risk att vi har laddare men inga fordon som önskar ladda. Affärsmodellerna bygger på att alla resurser i det elektriska systemet dvs. både ellastbilar och laddinfrastruktur kan nyttjas till fullo. Det är också olyckligt att de investeringar som nu många företag, däribland Einride, är redo att göra i det elektriska transportsystemet inte ligger fast över tid. Det kan medföra en risk när stödsystem minskar med kort varsel. Det är därför viktigt att det finns varaktiga förutsättningar från staten så att inte villkoren plötsligt ändras.

Einride har identifierat ett flertal utmaningar per stöd som bör undersökas:

Klimatklivet

- Stödet baseras på 1:1 ersättning av diesel lastbilar då man baserar utsläppsberäkning på historiska körmönster för dessa lastbilar.
 - Utsläppsberäkning och klimatnytta, som är krav för stöd, bör baseras på den faktiska körsträckan som lastbilarna planeras köra.
- Svårt och tidskrävande att hitta lämplig mark för laddinfrastruktur.
 - Kommunerna har ofta strategiskt placerad mark och borde därför vara

mer involverade i ansökan och genomförandet av Klimatklivet.

- Ej tillåtet att ej ingå kontrakt eller lägga ordrar förrän ansökan är godkänd.
- Lång handläggningstid av ansökan vilket ofta leder till längre leveranstider och prisökningar jämfört med uppskattningar som gjorts i ansökan.
 - Det bör vara möjligt att lägga ordrar och ingå kontrakt redan efter inskickad ansökan.
- Olika krav på information i ansökan beroende på ansvarig handläggare.
 - Bör vara mer standardiserade krav på information som krävs av handläggare.

Klimatpremien

- Trots förhandsbesked av ansökan är stödet ej garanterat vid begäran av utbetalning
 - Godkänd ansökan bör garantera utbetalning av stöd för att sänka risken för stödmottagaren.
- Litet inköpsstöd i jämförelse med andra länder och totalkostnad
 - Undersöka större stödandel för att jämna ut skillnaden i totalkostnad för diesel- och elektriska lastbilar och då öka incitamentet att byta till el.

Stockholm 221215

Louise Söderlind
Projektledare, Einride